

STARTDOCUMENT POV KABELS EN LEIDINGEN

Versie 0.4, 5 augustus 2016

Onderstaand startdocument geeft een eerste beeld van inhoud en aanpak van een mogelijke POV Kabels en Leidingen. In het nader op te stellen Plan van Aanpak zal e.e.a. definitief worden vormgegeven in nauwe afstemming met betrokken partijen bij dit onderwerp.

1. AANLEIDING EN URGENTIE VAN DE OPGAVE

Het verleggen van kabels en leidingen vormt een grote kostenpost in projecten. Uit vrijwel alle risicodossiers bij dijkversterkingsprojecten blijkt dat kabels en leidingen qua risico op vertraging hoog scoren. Dit is dus een urgent vraagstuk voor projecten in het HWBP.

Het aanpassen en verleggen van kabels en leidingen vraagt veel overleg, tijd en geld en beïnvloedt de uitvoeringsduur van dijkverbeteringsprojecten. Daarnaast vormt de aanwezigheid van leidingen in waterkeringen een veiligheidsrisico. Uit eerdere casussen is gebleken dat een goede analyse en aanpak dit soort risico's kan voorkomen en er soms zelfs toe kan leiden dat verlegging helemaal niet nodig is.

Kabels en leidingen kunnen zowel parallel aan de waterkering als kruisend met de waterkering voorkomen. Hierbij is het mogelijk dat dezelfde leidingstrekking op meer dan 1 plek binnen de veiligheidszone van de waterkering ligt en bij diverse dijkversterkingsprojecten verbeterd moet worden. Anders gezegd dezelfde leiding komen we bij meerdere dijkversterkingsprojecten tegen (en ook bij het beheer van de rivier). Indien naar alle HWBP-projecten wordt gekeken langs het bewuste leidingtraject dan zou een andere (snellere, goedkopere en meer innovatieve) aanpassing mogelijk meer voor de hand kunnen liggen. Door bij een mogelijke leidingaanpassing verder te kijken dan alleen het dijkversterkingsproject zijn we omgevingsbewust bezig en kan invulling gegeven worden aan het adagium "laagst maatschappelijke kosten" zoals bedoeld in het landelijke Convenant Kabels en Leidingen in Waterkeringen. Het Convenant Kabels en Leidingen in Waterkeringen loopt tot 11 december 2017, afspraak is om te evalueren voor 11 december 2016. De POV kan input bieden voor een (her)nieuw(d) convenant in december 2017.

2. PROBLEEMANALYSE

Zowel aan de opgavekant ('moet een leiding verlegd worden?') als aan de uitvoeringskant ('hoe ontwerpen wij dit en hoe voeren wij dit tegen de laagste maatschappelijke kosten uit?') kan nog verbetering worden gezocht. Kennis ontbreekt of wordt niet (goed) toegepast in de opgave voor het conditioneren van kabels en leidingen. Beheerders hebben vaak allemaal hun eigen werkwijze. Dit vraagt om het delen van kennis en ervaringen en om het ontwikkelen van nieuwe kennis/technieken/processen. Deze kennis zit niet alleen bij de keringbeheerders, maar ook bij kennisinstellingen, marktpartijen (aannemers, adviesbureaus) en niet in de laatste plaats bij netbeheerders.

3. DOELSTELLINGEN

Hoofddoel: Het veiligheidsrisico minimaliseren laagste maatschappelijke kosten (zie ook landelijk convenant, waarop zoveel mogelijk dient te worden aangesloten) en komen tot de meest duurzame oplossingen.

Subdoelen hierbij zijn:

- Verkleinen van de opgave door vroegtijdig alle betrokken partijen mee te nemen en genereren van oplossingsrichtingen.
- Invulling geven aan sobere maar doelmatige dijkversterking en bijbehorende kabel- en leidingaanpassingen.
- Realiseren van een gestructureerd proces met betrekking tot het aanpassen van kabels en leidingen bij dijkversterkingsprojecten zodat daarbij behorende mogelijke risico's optimaal en op een landelijk gelijke wijze worden beheerst.

- Afspraken op HWBP niveau met (gedeeltelijk) landelijk werkende netbeheerders.
- Technische en procesmatige innovatie worden gestimuleerd. Uiteindelijk zullen de maatschappelijke problemen gezamenlijk sneller en goedkoper met de omgevingspartijen worden opgelost.
- Veilige leeromgeving creëren om kennis te delen en te ontwikkelen met alle partijen (los van de dagelijkse, zakelijke werkelijkheid binnen projecten).

4. SCOPE EN UITGANGSPUNTEN

- Kijken van opgave tot en met oplevering, binnen de context van de life cycle benadering.
- Techniek én proces.
- Met alle partijen: keringbeheerders, kennisinstellingen, marktpartijen, netbeheerders.
- Niet alleen voor primaire keringen, maar inzichten ook toepasbaar voor regionale keringen en andere waterstaatswerken.

Verschillende keringbeheerders doen actief mee in de POV. Lopende projecten in HWBP worden benut als casus en hier wordt desgewenst meteen kennis toegepast.

De POV heeft een toegevoegde waarde voor de partijen in het Bestuursakkoord Water en Deltaprogramma. De problematiek betreft een brede context, waarin ook het belang en de verantwoordelijkheid van bijvoorbeeld gemeenten (als belangrijke leidingbeheerder) wordt gedeut. De oplossingen hoeven niet altijd vanuit dijkverbeteringsprojecten te komen, de leidingbeheerders/regionale overheden kunnen ook een rol hebben.

5. KANSEN EN MOGELIJKHEDEN

Binnen diverse K&L-gremia zijn issues gesignaleerd welke betrekking hebben op aanwezige kennis, te volgen proces en kostenbeheersing. Vraagstukken die in deze gremia naar voren zijn gekomen zijn kansrijk om projectoverstijgend uit te werken en/of aan te pakken. Denk bijvoorbeeld aan:

- ontwerp (scope, laagst maatschappelijke kosten, doelmatigheid, duurzaamheid, innovatie, nieuwe normering);
- procesafspraken op HWBP-niveau met netbeheerders die landelijk werken en beheerders met een groot verzorgingsgebied over o.a. de benaderingsmethode "laagste maatschappelijke kosten" en planning van het besluit tot verleggen;
- processen (afstemming van planningen en budgetten, taakverdeling);
- contracten (innovatief, emvi criteria, relatie met proces en ontwerp);
- juridische aspecten (vergunningverlening, schaderegeling, grondverwerving);
- voorfinanciering of bevoorschotting;
- kennisleemtes en opleidingen;
- cultuur (tussen en binnen waterschappen en netbeheerders);
- samenwerking tussen keringbeheerders, rivierbeheerder, netbeheerders en aannemers;
- delen van data en informatie;
- bekendheid van de opgave (en de urgentie) bij hoger management en bij omgevingspartijen.

In het Plan van Aanpak wordt de aanpak van deze onderwerpen nader uitgewerkt. Daarvoor wordt eerst een vraaginventarisatie gedaan bij de kering- en netbeheerders.

Een concreet voorbeeld: Het is denkbaar dat één juist gedimensioneerde nieuwe gestuurde boring drie doelen dient, namelijk het wegnemen van twee traditionele dijkkruisingen in verschillende HWBP projecten én het wegnemen van een obstakel (zinker) in de rivierbodem (RWS). Dezelfde transportleiding kan ook nog langs regionale keringen liggen of deze kruisen.

Een ander voorbeeld: Een bestaande leiding ligt aan de oostzijde van de Maas en ligt parallel aan meerdere dijkvakken en kruist op een gegeven moment de Maas. Het is mogelijk de Maas eerder te kruisen en de nieuwe leidingen te combineren met een bestaande leiding aan de westzijde.

Hierdoor moet de capaciteit van de leiding aan de westzijde wel vergroot worden maar bestaat vervolgens wel de mogelijkheid de leiding verder van de Maas af te leggen waardoor deze westelijke leiding geen probleem meer oplevert voor ruimte voor de rivier projecten of natuurvriendelijke oevers.

De gedachte is dat maatschappelijk geld te besparen is vanuit een integrale benadering van de transportleiding over een grotere lengte, te bezien vanuit de kosten op middellange termijn van het HWBP programma en de kosten van maatregelen door andere beheerders. In de POV kan onderzocht worden of zo'n integrale benadering de moeite waard is.

6. INZICHTEN EN KENNIS

De POV zal gebruik maken van reeds aanwezige kennis en ervaring bij het Expertisenetwerk Leidingen in Waterstaatswerken (ELW), reeds uitgevoerde en lopende analyses en projecten en uit andere programma's zoals Ruimte voor de rivier en HWBP2. Door de kennisinstellingen, marktpartijen en netbeheerders te betrekken worden ook hun kennis en inzicht benut.

7. BEOOGD RESULTAAT EN DOORWERKING

De te ontwikkelen kennis en gedeelde visie zullen direct landen in lopende projecten. Maar bijvoorbeeld ook in een update van de HWBP Handreiking Kabels en Leidingen. Daarnaast zullen inzichten ingebracht worden bij andere lopende processen, zoals het vullen van de kennisleemtes in de NEN 3650-serie en rond de nieuwe normering en bij de doorontwikkeling van het WBI en OI.

8. BETROKKEN PARTIJEN

Actieve betrokkenheid van in ieder geval: Expertisenetwerk Leidingen in Waterstaatswerken (voorzitter van HH Delfland, secretaris van WS Hollandse Delta), Waterschap Limburg (WPM) en Waterschap Rivierenland.

Kwartiermaker en trekkerschap: pm

Overige partijen om te betrekken: netbeheerders, andere beheerders (RWS, waterschappen), STOWA, kennisinstellingen, KPR, marktpartijen. Vanzelfsprekend zijn ook lede van het ELW en het bestaande HWBP-praktijknetwerk Kabels en Leidingen betrokken.

10. EERSTE BEELD ORGANISATIE EN DOORLOOPTIJD

Kijkend naar de andere POV's ligt een organisatie voor de hand met een stuurgroep (enkele beheerders), een projectteam (dagelijks) en daarom heen een flexibele schil (denk aan referentieprojecten, deelopdrachten, etc.). Ook de netbeheerders krijgen, in overleg, een rol. Er wordt gedacht aan een doorlooptijd van twee jaar (tot eind 2018), met tussentijdse oplevering van producten. Er wordt gebruik gemaakt van ervaringen bij eerdere projecten, vragen bij lopende projecten en kennis opgebouwd voor aankomend projecten. Zo wordt actief de verbinding gelegd met de actuele uitvoering van projecten in het HWBP.